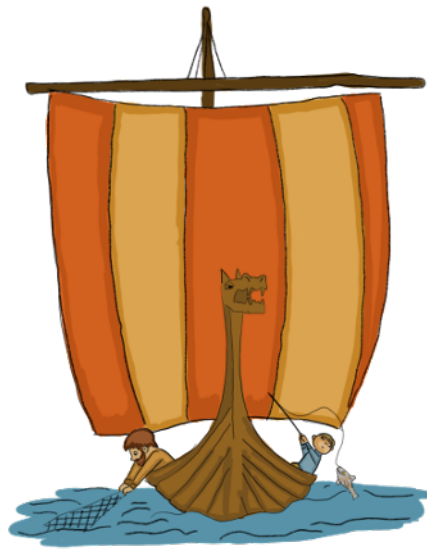

Læs og forstå

om vikingetiden

Jernalderen

Vikingetiden

Middelalderen

Navn: _____

Klasse: _____

Hvem var vikingerne?

Viking betyder søkriger eller sørøver, og det var lige, hvad vikingerne var. I vikingetiden var vikingerne både berømte og berygtede.

Danmark var et stort land i vikingetiden. Dele af Tyskland, Sverige og Norge var også en del af Danmark. På nogle tidspunkter var den danske konge også konge over England.

Sæt kryds ved det rigtige svar.

Hvad betyder ordet "viking"?

- ☐ Det betyder "vores konge".
- ☐ Det betyder "søkriger" eller "sørøver".
- ☐ Det betyder "store bonde".

Hvordan boede vikingerne?

De fleste vikinger boede på gårde i dét, vi kalder langhuse. På gården skulle dyrene og markerne passes. Der hørte ofte flere bygninger med til gården. Det kunne være lader, værksted og stalde.

Vikingerne var dygtige til at bygge. De byggede mange vikingeborge. Vikingeborgen var en fæstning, der skulle stoppe fjender. Der var ofte en voldgrav rundt om borgen. Inden for borgens mure lå landsbyen.

Hvilke bygninger hørte med til gården?

Hvad var der ofte rundt om vikingernes borge?

Mad og drikke

Vikingerne spiste meget mad. De spiste meget kød, brød, grøntsager, korn, grød og fisk.

De drak også meget. De drak mælk, vand, vin, øl og mjød.

I vikingetiden havde man ikke sukker. Hvis vikingerne ville spise noget sødt, spiste de bær, frugter og honning.

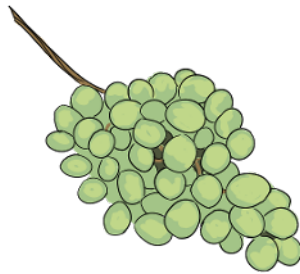
Hvad spiste vikingerne?

Hvad drak de?

Mad og drikke

Vikingerne var selvforsynende. Det betyder, at de selv dyrkede deres mad. Grøntsager og korn kom fra marken. Kødet og mælkeprodukter fik de fra dyrene på gården. De fandt bær, urter, nødder og grønne planter i skoven.

De lavede mad over ildstedet. De havde gryder af ler og metal. Tallerkner og skåle var lavet af træ. De brugte også horn fra dyrene. Dem brugte de som glas.

Sæt kryds ved det rigtige svar.

Hvor fik de mad fra?

- ☐ De købte det i et supermarked.
- ☐ De stjal det fra nabobyerne.
- ☐ Fra deres husdyr, marker og skoven.

Hvad var deres gryder, skåle og drikkeglas lavet af?

- ☐ Af ler, træ, metal og horn fra dyr.
- ☐ Af guld og glas.
- ☐ Af plastik i mange farver.

Vikingerne skibe

Omkring vikingetiden begyndte man at bruge sejl på skibene.

Sejl er et stort stykke stof, som man spænder på skibet. Skibene sejlede med hjælp fra vinden.

På den måde kunne vikingerne komme længere væk, når de sejlede.

De kunne også komme hurtigere frem.

Skibene var vigtige for dem. De byggede dem af træ.

De var ofte pyntet med skjolde på siden og et dyrehoved i træ forrest.

Tegn et vikingskib!

Børn i vikingetiden

Børn i vikingetiden skulle hjælpe til på gården og i marken. De skulle også hjælpe til med at passe bålstedet og lave mad. Barndommen var meget anderledes end i dag. Men ligesom i dag legede børnene også sammen.

De havde legetøj. Man har fundet små skibe og sværd i træ, samt dukker og dyrefigurer. Nogle gange handlede legen om at lære noget. Når man legede med sværd, var det træning til, når man blev stor.

Sæt kryds ved det rigtige svar.

Hvilken slags legetøj havde børn i vikingetiden?

- ☐ De legede slet ikke.
- ☐ De byggede med LEGO lavet af træ.
- ☐ Små skibe, sværd, dukker og dyrefigurer.

Hvad skulle børnene hjælpe med?

- ☐ De skulle hjælpe med at kæmpe.
- ☐ De skulle hjælpe på gården og i marken.
- ☐ De skulle hjælpe med at sy tøj.

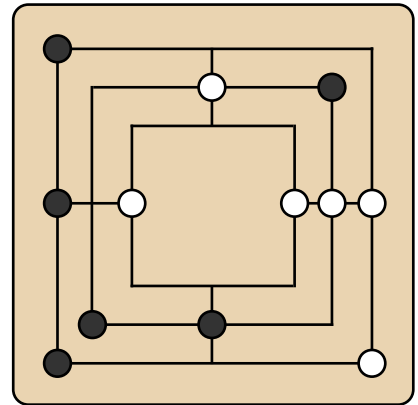
Leg, spil og sport

De voksne vikinger var også glade for leg, sport og konkurrencer. De var gode til våbenleg, spring, kast og løb.

Brætspil var et populært tidsfordriv.

Der er fundet spillebrikker og -brætter fra vikingetiden.

De blev for det meste lavet af træ, sten eller knogler fra dyr.

Måske kender du spillene skak og mølle?

Vikingerne spillede mølle og skak kom også til Norden i slutningen af vikingetiden.

Spillet Kubb, som også kaldes kongespil eller vikingespil, stammer også fra vikingetiden. Det er et udendørs spil, der stadig er populært i Skandinavien i dag. Det spilles på en græsplæne, hvor to hold konkurrerer om at vælte hinandens træklodser ved hjælp af træpinde.

Sandt Falsk

Vikingerne spillede brætspil.

Brætspillene var lavet af ler.

Man legede kun med træfigurer og træsværd.

Hvilke andre spil og lege fordrev de tiden med?

Levealder

Børn blev tidligt voksne i vikingetiden, og pigerne blev gift tidligt. Børnedødeligheden var desværre også høj.

Det betyder, at der var mange børn, der døde. De døde, måske fordi de blev syge, eller fordi der ikke var mad nok.

Voksne blev faktisk heller ikke så gamle i vikingetiden.

Normalt blev man ikke mere end 35 år.

Sandt eller falsk? Sæt kryds.

Vikingerne blev ca. 70 år gamle.

Sandt *Falsk*

Børnene døde fordi der skete en ulykke.

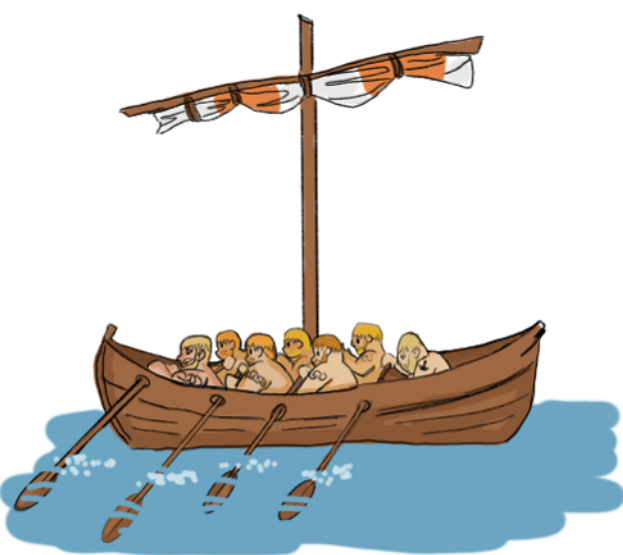
Børne-dødeligheden var høj.

Vikingetogter

Vikingerne tog på togter for at få ære og blive berømte.
Men mange af vikingernes togter var også handelstogter.
De tog ud for at handle med varer.

De havde rav, uld, korn og fisk med fra Danmark. Til at starte med
byttede de deres egne varer for nye varer. Senere begyndte de at
betale med mønter og sølv.

Hvorfor tog vikingerne på togter?

Hvilke varer havde de med til at bytte væk?

Vikingetogter

Vi kender til flere forskellige plyndringer, der skete under vikingetogterne.

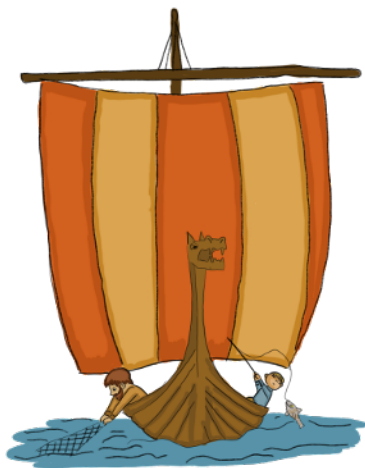

I England handlede eller plyndrede vikingerne sig til honning, vin og stof.

I Irland fik de slaver, skind og fisk.

I Grønland og ved Hvidehavet fik de fat i narhvalstand og hvalrostand. Fra Grønland sejlede vikingerne til Nordamerika. I Nordamerika hentede de tømmer til bebyggelse på Grønland.

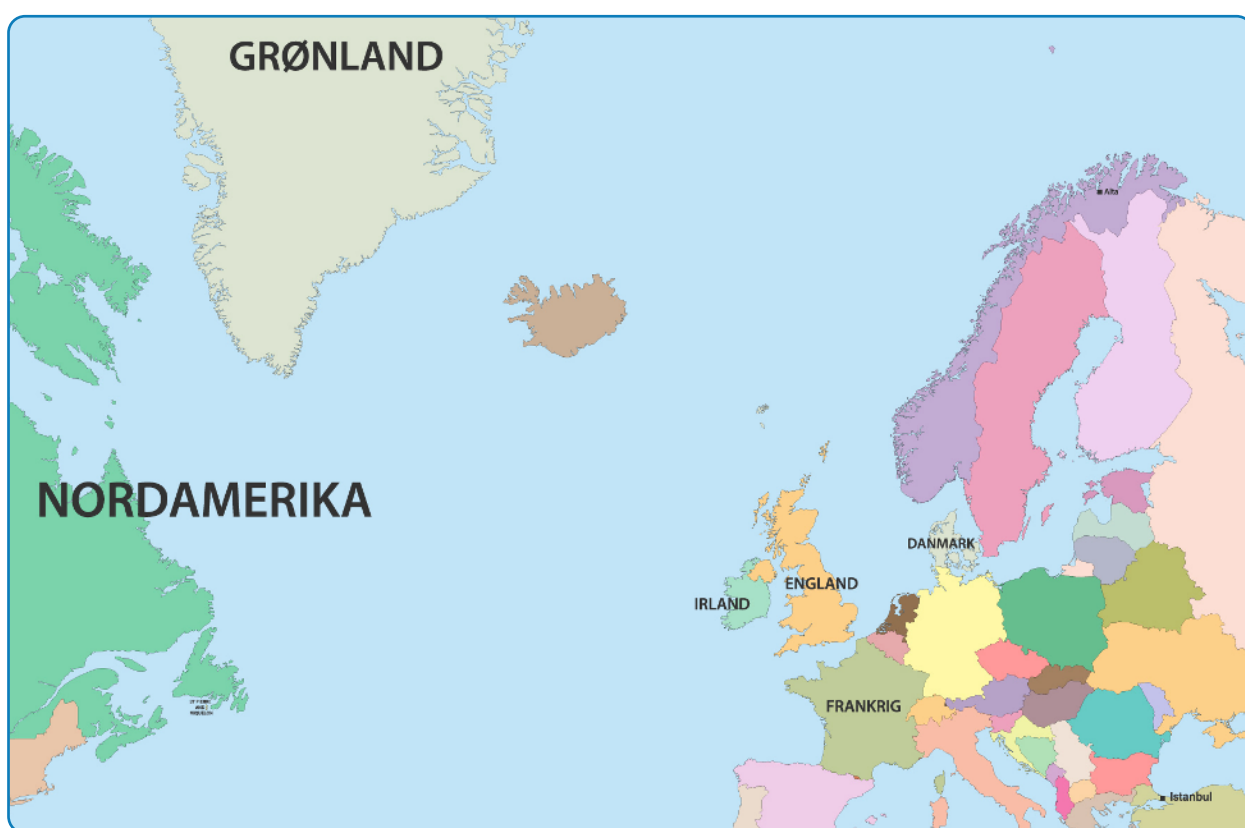
Hvilke varer handlede eller plyndrede vikingerne sig til på deres togter?

Vikingetogter

Vikingerne tog også længere væk end disse lande. Faktisk helt til Frankrig og Istanbul. Istanbul var en stor handelsby. Her kunne de handle spændende varer som silke og krydderier.

Tegn vikingernes togter ind på kortet.

Sæt streg fra Danmark og hen til steder, hvor vikingerne har været.

Sæt kryds ved det rigtige svar.

Hvad hentede vikingerne i Istanbul?

- ☐ Guld og diamanter.
- ☐ Jern og bronze.
- ☐ Krydderier og silke.

Runer

Det mest almindelige alfabet i Norden på vikingernes tid bestod af 16 tegn eller runer, som de kaldtes. Vikingetidens runealfabet manglede nogle runer til at udtrykke forskellige lyde i sproget, f.eks. o, d, e og g. Der var heller ikke æ, ø og å. I stedet for brugte man de lyde, som lignede den lyd, man ville udtrykke.

Hvis du søger på internettet efter runealfabetet, vil du finde mange forskellige bud på, hvordan runealfabetet har set ud. Runealfabetet, du ser herunder, er ét bud på, hvordan det kunne se ud.

Skriv dit navn med runer!

Skriv din hjemby med runer!

Runesten

Vikingerne rejste runesten til minde om de døde.

På runestenene nævnte man de dødes navne.

De skrev også om de togter, de havde været på.

Runestenene indeholdt altid navnet på den, der havde rejst stenen og den, der var død.

Runesten stod ofte ved store veje eller broer. Her kom nemlig mange mennesker forbi. De var malet i kraftige farver, så de var lettere at se. De var pyntet med cirkler, skjolde og snoede mønstre.

Runesten var et nordisk fænomen. Det betyder, at runesten kun blev rejst i Norden.

Dette er den store Jellingesten, som viser mønstre og runer. ➡

© ruuth

Sæt kryds ved det rigtige svar.

Hvad er en runesten?

☐

En mindesten med runer og mønstre.

☐

En sten, man brugte til at male mel.

☐

En smykkesten.